

ЛАТЕНТНИЙ ТУБЕРКУЛЬОЗ АКТИВНІ ЗАНЕПОКОЄННЯ

ПОСІБНИК ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ

Програма боротьби з туберкульозом
Департамент охорони здоров'я штату
Вірджинія (Virginia Department of Health)

Цей ресурс для пацієнтів призначений для надання інформації про латентну туберкульозну інфекцію (ЛТІ), включаючи передумови захворювання, а також способи його діагностики і лікування. Хоча цей ресурс розроблено так, щоб він був корисним для всіх пацієнтів, ми сподіваємося, що він принесе особливу користь особам, у яких було діагностовано ЛТІ, особам, що мають підвищений ризик захворіти на туберкульоз, особам, які мали контакт із туберкульозом, особам, які працюють у зонах із високим ризиком інфікування туберкульозом, а також членам їхніх родин, друзям та інші людям, що близько з ними контактують.

Для отримання додаткової інформації відвідайте наш вебсайт

<https://www.vdh.virginia.gov/tuberculosis/>.

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ЗАХВОРЮВАННЯ

ЩО ТАКЕ ЛАТЕНТНА ТУБЕРКУЛЬОЗНА ІНФЕКЦІЯ (ЛТІ)?

Латентна туберкульозна інфекція (ЛТІ) — це стан, коли люди інфікуються бактеріями, що спричиняють туберкульоз (ТБ), але не хворіють, як люди з активним туберкульозом. ЛТІ іноді називають «сплячим туберкульозом», оскільки бактерії туберкульозу присутні в організмі, але вони неактивні та не розмножуються. Оскільки імунна система організму здатна боротися з бактеріями туберкульозу, людина з ЛТІ не має жодних симптомів, не відчуває себе хворою і не може поширювати бактерії туберкульозу на інших.

Туберкульоз — це виліковна хвороба, виникненню якої можна запобігти, що спричиняється бактерією *Mycobacterium tuberculosis* (*M. tuberculosis*). Однак не в кожного, хто інфікується *M. tuberculosis*, розвивається активна форма туберкульозу. Бактерії зазвичай атакують легені, але можуть вразити і будь-яку іншу частину тіла. Симптоми можуть бути різними залежно від того, де ця хвороба вразила організм. Ці симптоми можуть включати кашель, який триває понад 3 тижні, слабкість, лихоманку, нічну пітливість, біль у грудях і кровохаркання. Якщо його не лікувати, активний туберкульоз може призвести до смерті.

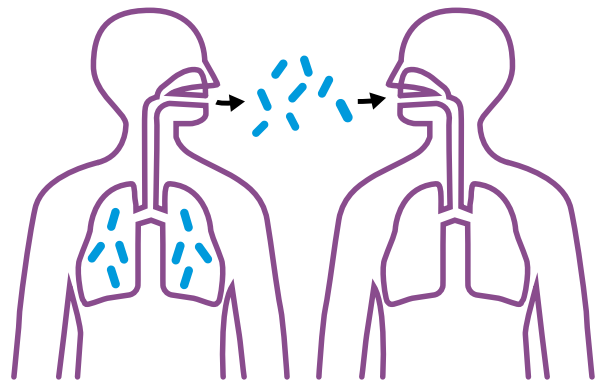
Хоча при ЛТІ бактерії перебувають в неактивному стані, вони залишаються живими у вашому організмі та можуть активуватися, якщо їх не лікувати. Коли це станеться, у вас може розвинути активна форма туберкульозу, при якій ви почуватиметеся дуже погано. Отже, дуже важливо пройти лікування від ЛТІ, щоб запобігти розвитку активного туберкульозу.

ЯК МОЖНА ЗАРАЗИТИСЯ ЛТІ?

Бактерії туберкульозу поширюються повітряним шляхом від однієї людини до іншої, коли людина, хвора на активний туберкульоз, розмовляє, кашляє, сміється, співає або чхає. Бактерії туберкульозу можуть потрапити в повітря, і якщо ви перебуватимете поблизу цієї людини, коли це станеться, ви можете вдихнути ці бактерії та заразитися.

Активний туберкульоз найчастіше поширюється серед людей, які щодня зустрічаються одне з одним та мають тісний контакт, наприклад серед членів родини, друзів, колег чи однокласників.

Якщо ви народилися за межами Сполучених Штатів, можливо, у дитинстві ви отримали щеплення із використанням бацили Кальметта-Герена (БЦЖ). Ця вакцина запобігає розвитку важких форм туберкульозу у немовлят і дітей раннього віку. Однак це не забезпечує довічного захисту від туберкульозу. Див. Частина II, щоб дізнатися, як можна пройти тест на туберкульоз, навіть якщо ви отримали вакцину БЦЖ у дитинстві.

ХТО ПЕРЕБУВАЄ У ГРУПІ РИЗИКУ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУБЕРКУЛЬОЗУ?

Хоча лише у 5–10 % людей з ЛТІ розвинеться активна форма туберкульозу, якщо ЛТІ не лікувати, близько 80% випадків активного туберкульозу в Сполучених Штатах пов'язані з нелікованим ЛТІ. Крім того, деякі люди з ЛТІ мають більшу ймовірність розвитку активного туберкульозу, ніж інші.

Люди з високим ризиком розвитку активного туберкульозу зазвичай діляться на дві категорії:

1. Особи, які нещодавно були інфіковані бактеріями туберкульозу (впродовж двох років після контакту);
2. Особи з такими захворюванням/станами, які послаблюють імунну систему:
 - ВІЛ-інфекція
 - Вживання психоактивних речовин, особливо вживання ін'єкційних наркотиків
 - Спеціалізоване лікування ревматоїдного артриту або хвороби Крона
 - Трансплантація органів
 - Важке захворювання нирок
 - Рак голови та шиї
 - Цукровий діабет
 - Медикаментозне лікування, наприклад використання кортикостероїдів
 - Силікоз
 - Низька маса тіла
3. Крім того, діти, особливо віком до п'яти років, мають вищий ризик розвитку активного туберкульозу після інфікування.

ВИ НЕ МОЖЕТЕ ЗАРАЗИТИСЯ ТУБЕРКУЛЬОЗОМ В РЕЗУЛЬТАТІ:

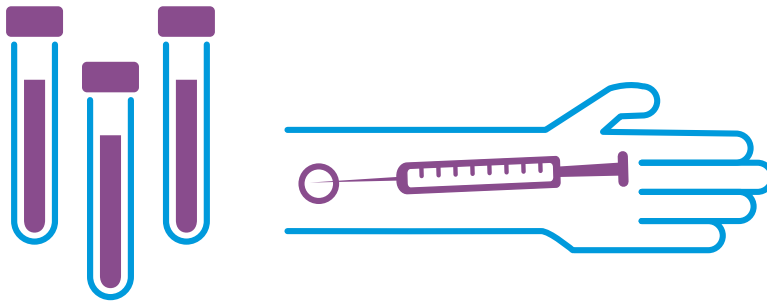
- Спільного вживання їжі чи напоїв
- Потискання рук
- Обіймів
- Контакті із сидінням унітазу

II. АНАЛІЗИ

ЧИ МЕНІ ПОТРІБНО ЗДАТИ АНАЛІЗ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ?

Ви повинні пройти здати аналіз, якщо:

- Ви певний час контактували з кимось, хто, як відомо, має активну форму туберкульозу;
- У вас є симптоми активної форми туберкульозу;
- Ви народилися, жили або часто подорожували в країнах, де поширена активна форма туберкульозу;
- У вас ВІЛ або інший стан, який послаблює вашу імунну систему;
- Ви вживаєте ін'єкційні наркотики;
- Ви працюєте або живете у великих групах людей, де поширений туберкульоз, наприклад у притулках для бездомних, виправних установах або будинках для літніх осіб.

ЯК Я МОЖУ ПРОЙТИ ОБСТЕЖЕННЯ НА ЛТІ?

Щоб пройти обстеження на ЛТІ, є два варіанти – аналіз крові та шкірний тест на туберкульоз. Ви можете отримати направлення на аналіз шкіри або крові на туберкульоз у свого лікаря або в місцевому відділі охорони здоров'я. Ваш лікар повідомить вам, який тест є найкращим для вас, і він повинен включити план подальшого спостереження, якщо у вас діагностовано активний туберкульоз або ЛТІ.

АНАЛІЗИ КРОВІ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ

Аналізи крові на туберкульоз, також відомі, як аналізи вивільнення гамма-інтерферону (IGRA), вимагають одного візиту до вашого

лікаря. Ваш лікар візьме зразок вашої крові та відправить його до лабораторії, щоб визначити, чи інфіковані ви бактеріями туберкульозу. IGRA є кращим тестом на туберкульоз для тих, хто отримав вакцину БЦЖ, а також для тих, хто не має можливості для повторного візиту, що є обов'язковим при проведенні шкірного тесту на туберкульоз.

- Позитивний тест IGRA означає, що ви інфіковані бактерією туберкульозу. Однак вам знадобляться подальші тести, щоб визначити, чи є у вас ЛТІ або активний туберкульоз.
- Негативний результат IGRA означає, що ваша кров не відреагувала на тест і що ЛТІ та активний туберкульоз малоймовірні.

ШКІРНИЙ ТЕСТ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ

Подібно до аналізу крові на туберкульоз, шкірна проба на туберкульоз або туберкулінова шкірна проба (TST) — це тест, який проводить ваш лікар, щоб визначити, чи інфіковані ви бактеріями туберкульозу. Для цього тесту ваш лікар введе невелику кількість туберкуліну, тестового білка, у нижню частину вашої руки. Потім, через 48–72 години, ви повернетесь до лікаря, щоб виміряти будь-яку реакцію, яка може виникнути в місці введення туберкуліну. На підставі вимірювання будь-якої реакції та вашої історії хвороби ваш лікар визначить, чи є тест позитивним чи негативним.

- Позитивний тест TST означає, що ви інфіковані бактерією туберкульозу. Однак вам знадобляться подальші тести, щоб визначити, чи є у вас ЛТІ або активний туберкульоз.
- Негативний результат тесту IGRA означає, що ваша кров не відреагувала на тест і що ЛТІ та активний туберкульоз малоймовірні.

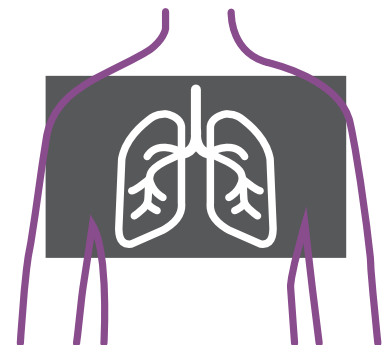
ПОДАЛЬШЕ ТЕСТУВАННЯ

Якщо ви нещодавно контактували з туберкульозом, вам може знадобитися другий тест на туберкульоз через 8–10 тижнів після контакту, оскільки це може бути зарано для вашого організму, щоб дати позитивну відповідь. Якщо другий тест негативний, то, швидше за все, у вас немає ЛТІ або активного туберкульозу.

Якщо ваші тести IGRA або TST позитивні, ваш лікар повинен буде провести додаткові тести, щоб з'ясувати, чи є у вас ЛТІ або активний туберкульоз. Зазвичай це включає рентген грудної клітини для виявлення ознак активного туберкульозу в легенях, але також може включати зразок мокротиння, якщо у вас є кашель. Оскільки туберкульоз не завжди знаходиться лише у легенях, ваш медичний працівник може також взяти інші зразки.

Будь ласка, зверніть увагу, що ЛТІ та активний туберкульоз є захворюваннями, про які у штаті Вірджинія слід повідомляти у відповідні служби, тому ваш лікар повинен буде повідомити про будь-які позитивні результати в місцевий департамент охорони здоров'я. Однак результати цих тестів залишатимуться конфіденційними, і вас не можуть через це звільнити з роботи і це не матиме жодного впливу на ваш імміграційний статус.

Якщо у вас активний туберкульоз, вам, ймовірно, запропонують пройти тест на ВІЛ, щоб визначити ваш ВІЛ-статус. Це важливо для вашого лікування та догляду.

III. ЛІКУВАННЯ

Ми розуміємо, що діагноз ЛТІ може вас сильно шокувати і залишити багато питань. Хочемо вас запевнити, що **ЛТІ лікується** і це лікування ЛТІ може запобігти розвитку активного туберкульозу. Хоча активну форму туберкульозу також можна лікувати, якщо вона розвинеться, ви, швидше за все, почуватиметеся дуже хворими і можете поширювати туберкульоз на інших осіб. Отже, лікування ЛТІ може зберегти здоров'я та безпеку вас і вашої родини, друзів і колег.

ЯК ЛІКУЄТЬСЯ ЛТІ?

Існує кілька варіантів лікування ЛТІ. Ваш лікар у співпраці з вами визначить найбільш відповідні варіанти лікування на основі вашого поточного стану здоров'я та інших ліків, які ви приймаєте.

Наразі Центри з контролю та профілактики захворювань (CDC) і Національна асоціація з контролю туберкульозу (NTCA) рекомендують короткі курси лікування. Вони дозволяють

завершити лікування за три-чотири місяці. Якщо ці варіанти не підходять, ваш медичний працівник запропонує пройти лікування протягом шести або дев'яти

місяців. Ось можливі варіанти лікування:

- Три місяці прийому один раз на тиждень ізоніазиду плюс рифапентину (3HR)
- Чотири місяці щоденного прийому рифампіну (4R)
- Три місяці щоденного прийому ізоніазиду плюс рифампіну (3HR)
- Шість або дев'ять місяців прийому ізоніазиду (6H або 9H відповідно)

Як згадувалося в попередніх розділах, існують певні популяції або групи осіб, які мають значно вищий ризик прогресування до активної форми туберкульозу після контакту. До них відносяться немовлята, діти та особи з ВІЛ. Ці групи населення можуть отримувати лікування, якщо вони зазнали контакту з

туберкульозом, навіть якщо їхній тест на туберкульоз негативний, через підвищений ризик розвитку захворювання. Будь ласка, обговоріть це зі своїм лікарем, якщо ви або ваша дитина належите до однієї з цих груп.

Ми усвідомлюємо, що лікування ЛТІ займає більше часу, ніж лікування багатьох інших бактеріальних інфекцій, як-от пневмонії, яке ви, можливо, проходили раніше. Це пояснюється тим, що бактерії туберкульозу ростуть набагато повільніше, ніж багато інших бактерій, і тому потребують більш тривалого лікування. Проте лікування ЛТІ є простішим і швидшим, ніж лікування активного туберкульозу. Пам'ятайте, що єдиний спосіб запобігти переростанню ЛТІ в активну форму туберкульозу — це повне лікування згідно з рекомендаціями вашого лікаря.

ЩО МЕНІ ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО ЛІКУВАННЯ ЛТІ?

Залежно від варіанту лікування ви будете приймати ліки щодня або щотижня. Дуже важливо, щоб ви приймали ліки точно так, як сказав ваш лікар, включаючи прийом усієї дози в належний час і проходження повного курсу. Ліки добре запобігають розвитку активного туберкульозу, якщо приймати їх правильно.

Крім того, залежно від варіанту лікування вам може знадобитися прийти до лікаря для прийому своїх ліків. Це називається "терапією під прямим спостереженням" (DOT). DOT може бути корисною, оскільки ваш лікар може відповісти на запитання, допоможе впоратися з будь-якими побічними ефектами та допоможе якнайшвидшому завершенню лікування.

ГОРМОНАЛЬНІ КОНТРАЦЕПТИВИ ТА ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ ЛТІ

Якщо ви зараз приймаєте гормональні контрацептиви (протизаплідні таблетки, імплант, Нуварінг, пластир, депо-провера, таблетки, що містять тільки прогестерон), зверніть увагу, що протитуберкульозні препарати можуть впливати на ефективність цих препаратів. Будь ласка, обговоріть це зі своїм лікарем, а також використовуйте бар'єрні методи, такі як презервативи, щоб запобігти вагітності.

Вживання алкоголю, наприклад пива, алкогольних напоїв або вина, під час прийому протитуберкульозних ліків може бути небезпечним. Будь ласка, обговоріть будь-яке вживання алкоголю зі своїм лікарем.

ЧОМУ МЕНІ СЛІД ПРИЙМАТИ ЛІКИ, НАВІТЬ ЯКЩО Я НЕ ПОЧУВАЮСЯ ПОГАНО?

Навіть якщо ви, можливо, не відчуваєте себе хворими і не можете поширювати туберкульоз на інших, доки у вашому організмі є бактерії туберкульозу, вони потенційно можуть призвести до захворювання. Єдиний спосіб позбутися бактерій туберкульозу — пройти повний курс лікування ЛТІ.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО Я ПРОПУЩУ ДОЗУ ЛІКІВ ВІД ЛТІ?

Якщо ви забули прийняти дозу ліків від ЛТБІ, повідомте про це свого лікаря під час наступного прийому. Не слід приймати додаткову дозу, оскільки прийом більше ніж однієї призначеної дози за раз не рекомендується.

Якщо ви пропустили два або більше тижнів прийому ліків від ЛТІ, якомога швидше запишіться на прийом до свого лікаря, щоб визначити, як рухатися далі за планом лікування ЛТІ.

ЧИ МАЮТЬ ЦІ ПРЕПАРАТИ ПОБІЧНІ ЕФЕКТИ?

Хоча більшість людей добре переносять ліки для лікування ЛТІ, існують деякі поширені побічні ефекти. Більшість цих побічних ефектів незначні, але деякі можуть вимагати негайної медичної допомоги. Залежно від схеми лікування, яку ви застосовуєте, ви можете відчути такі симптоми:

- Оранжево-червоне забарвлення слини, сечі, сліз та інших рідин організму — це нормально і з часом може зникнути
- втомлюваність,

Якщо під час лікування ви відчуваєте серйозні побічні ефекти, негайно зверніться до лікаря. Серйозні побічні ефекти включають:

- Запаморочення або головокружіння
- Втрата апетиту
- Грипоподібні симптоми (наприклад, підвищена температура тіла, озноб, головні болі, запаморочення, біль у опорно-руховому апараті)
- Сильна діарея або світлий стілець
- Задишка
- Почуття смутку або депресія
- Підвищена температура тіла
- Втрата ваги, що не має пояснення
- Коричнева сеча (кольору кави або коли)
- Жовтуватість шкіри або очей
- Висип
- Постійне відчуття пощипування або поколювання в руках і ногах
- Постійне відчуття втоми або слабкості, що триває 3 або більше днів
- Біль у животі
- Легке утворення синців або кровотеча
- Болі в суглобах
- Нудота
- Блювання
- Свербіж

ЩО МОЖЕ СТАТИСЯ , ЯКЩО Я НЕ ЗАВЕРШУ ЛІКУВАННЯ?

Якщо ви не завершите повний курс лікування препаратами від ЛТІ, бактерії туберкульозу залишаться у вашому організмі та можуть прогресувати до активної форми туберкульозу. Нагадуємо, єдиний спосіб позбутися бактерій туберкульозу — пройти повний курс лікування від ЛТІ.

ЩО ВІДБУВАТИМЕТЬСЯ ПІСЛЯ ТОГО, ЯК Я ЗАВЕРШУ ЛІКУВАННЯ?

Після завершення лікування ЛТІ ви отримаєте документацію про завершення лікування від свого постачальника медичних послуг. Ця документація включатиме результати аналізів на туберкульоз, результати рентгенографії грудної клітини, назви, дозування та тривалість курсів прийому ваших ліків, а також інформацію про вашого постачальника

медичних послуг.

Обов'язково зберігайте цю документацію в безпечному та надійному місці, оскільки вам потрібно буде пред'являти цю документацію в майбутньому щоразу, коли вимагатиметься скринінг на туберкульоз. Оскільки будь-який майбутній тест на туберкульоз залишатиметься позитивним, вам не потрібно проходити тестування на туберкульоз у майбутньому.

Однак завжди звертайте пильну увагу на будь-які ознаки або симптоми активного туберкульозу, згадані раніше. Зателефонуйте до свого лікаря, якщо у вас з'являться будь-які ознаки чи симптоми активного туберкульозу.

ДЖЕРЕЛА

Brown University Health Services. (2019 р.). *Лікування латентної туберкульозної інфекції (ЛТІ): Серія навчальних посібників для пацієнтів* Brown Health Services. Brown University Health Services. <https://www.brown.edu/campus-life/health/services/sites/brown.edu.campus-life.health.services/files/LTBI%20Treatment.pdf>

Департамент охорони здоров'я штату Каліфорнія (California Department of Public Health). (2018 р.). *Каліфорнія вільна від туберкульозу (TB Free California): Як обговорювати ЛТІ зі своїми пацієнтами (дорослі пацієнти)*. Департамент охорони здоров'я штату Каліфорнія (California Department of Public Health). https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/CDPH%20Document%20Library/Latent%20TB%20Starter%20Kit%20for%20Providers/Provider_script_for_LTBI_counseling-adults.pdf

Центри контролю та профілактики захворювань. (2012 р.). *Туберкульоз: дізнайтеся факти (Tuberculosis: Get the Facts!)* [Брошура]. https://www.cdc.gov/tb/publications/pamphlets/Tuberculosis_Get_the-facts.pdf

Центри з контролю та профілактики захворювань, Національний центр із профілактики ВІЛ/СНІДу, вірусних гепатитів, ЗПСШ і туберкульозу, відділ ліквідації туберкульозу. (2020 р.). *Латентна туберкульозна інфекція: Посібник для персоналу первинної медичної допомоги*. Центри контролю та профілактики захворювань. <https://www.cdc.gov/tb/publications/faqs/pdfs/qa.pdf>

Центри контролю та профілактики захворювань, Національний центр профілактики ВІЛ/СНІДу, вірусних гепатитів, ЗПСШ і туберкульозу. (2014.). *Питання та відповіді про туберкульоз [ТБ] (Questions and Answers about Tuberculosis [TB])*. Центри контролю та профілактики захворювань. <https://www.cdc.gov/tb/publications/faqs/pdfs/qa.pdf>

Центри контролю та профілактики захворювань, Національний центр із профілактики ВІЛ/СНІДу, вірусних гепатитів, ЗПСШ і туберкульозу. (2014 р.). *Туберкульоз: що вам потрібно знати про туберкульозну інфекцію*. Центри контролю та профілактики захворювань. https://www.cdc.gov/tb/publications/pamphlets/tb_infection.pdf

Curry International Tuberculosis Center. (серпень 2020 р.). *Латентна туберкульозна інфекція - «Сплячий туберкульоз» (Latent TB Infection "Sleeping TB")* [презентація в PowerPoint]. Curry International Tuberculosis Center. <https://www.currytbcenter.ucsf.edu/products/ltbi-flipbook-patient-education-tool>

Sterling, T.R., Njie, G., Zenner, D., Cohn, D.L., Reves, R., Ahmed, A., Menzies, D., Horsburgh Jr, C.R., Crane, C.M., Burgos, M., LoBue, P., Winston, C.A., & Belknap, R. (2020 р.). Рекомендації з лікування латентної туберкульозної інфекції: Рекомендації National Tuberculosis Controllers Association та CDC, 2020 р. *Щотижневий звіт про захворюваність і смертність (MMWR): Рекомендації та звіти, 69 (№ RR-1), 1-11*. DOI: <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.rr6901a1>

ПРИМІТКИ

ПРИМІТКИ

ПРИМІТКИ

Latent TB. Active Concern.
Tuberculosis Program

Програма Департаменту охорони здоров'я штату Вірджинія (Virginia Department of Health TB Program) спрямована на запобігання, лікування та викорінення туберкульозу з метою захисту здоров'я та сприяння добробуту всіх людей у штаті Вірджинія.

Для отримання додаткової інформації відвідайте наш вебсайт за адресою <https://www.vdh.virginia.gov/tuberculosis/> або зв'яжіться з нами за номером 804-864-7906 або напишіть на електронну пошту tuberculosis@vdh.virginia.